

Grundläggande granskning av Regionstyrelsen 2020

Revisionsrapport

Sammanfattning

Revisorerna granskar årligen, i den omfattning som följer av god revisionsred, all verksamhet som bedrivs inom styrelsen och nämndernas verksamhetsområden. Revisorerna ska i den grundläggande granskningen, på översiktlig nivå, bedöma om förutsättningar för tillräcklig intern styrning och kontroll finns, samt om det fungerar i praktiken.

Det huvudsakliga syftet är att översiktligt bedöma om Regionstyrelsens styrning, uppföljning och kontroll av den egna verksamheten är tillräcklig.

Styrelsen har fastställt ett balanserat styrkort för verksamhetsåret 2020 i enlighet med anvisningarna i regionplan 2020 - 2022. Vi bedömer att det finns målformuleringar där det är oklart i vilken mån styrelsen kan påverka och styra mot målen.

Styrelsen har inarbetade rutiner för uppföljning och återrapportering av verksamhetens resultat på en övergripande nivå och vi bedömer att de regiongemensamma återrapporteringskraven i huvudsak efterlevs. Däremot bedömer vi att återrapporteringen av de verksamhetsmässiga och ekonomiska målen har brister bland annat med anledning av att återrapporteringen inte omfattar samtliga mål.

Styrelsen har beslutat om en plan för uppföljning av den interna kontrollen utifrån en bedömning av risk och väsentlighet. Processen för den interna kontrollen bedömer vi kan utvecklas.

Vi bedömer att styrelsen i huvudsak har en ändamålsenlig beslutsprocess.

Vår sammanfattande bedömning, utifrån genomförd översiktlig granskning, är att Regionstyrelsens styrning, uppföljning och kontroll av den egna verksamheten i huvudsak varit tillräcklig. Processen för den interna kontrollen och uppföljning av måluppfyllelse bedömer vi kan utvecklas.

Vi rekommenderar att styrelsen tar initiativ till att:

- upprätta en dokumenthanteringsplan i enlighet med arkivreglementet,
- utreda hur organisation, ansvar och befogenheter kan tydliggöras och göras mer ändamålsenlig inom ramen för styrelsens ansvarsområde, regional utveckling.

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
2	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	4
3	Revisionskriterier	4
4	Metod.....	5
5	Resultat av granskningen.....	5
5.1	Har styrelsen tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?	5
5.1.1	Har styrelsen fastställt ett balanserat styrkort för verksamhetsåret 2020 i enlighet med anvisningarna i regionplan 2020 - 2022?	5
5.1.2	Har styrkort upprättats inom förvaltningarna för 2020?	7
5.1.3	Vilka planer och/eller mål har styrelsen beslutat om i övrigt?	7
5.1.4	Vilka enskilda uppdrag till verksamheten har styrelsen beslutat om i övrigt?	8
5.1.5	Har styrelsen tagit enskilda beslut av väsentlig betydelse som behöver uppmärksammas?	11
5.2	Har styrelsen en systematisk uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?	15
5.2.1	Uppfyller rapporteringen styrelsens krav?	15
5.2.2	Har styrelsen beslutat om åtgärder med anledning av eventuella avvikelser i det redovisade ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet?	16
5.2.3	Har styrelsen säkerställt att åtgärder vidtas med anledning av de granskningar som Regionens revisorer genomfört under föregående revisionsår?	17
5.3	Har styrelsen en övergripande process för den interna kontrollen?	20
5.3.1	Har styrelsen beslutat om en plan för uppföljning av den interna kontrollen utifrån en bedömning av risk och väsentlighet?	20
5.3.2	Har resultatet av den interna kontrollen redovisats till styrelsen i enlighet med styrelsens beslut?	22
5.3.3	Verifiering av den interna kontrollen	22
5.4	Har styrelsen en ändamålsenlig beslutsprocess?	23
5.4.1	Är beslutsprocessen dokumenterad?	23
5.4.2	Har styrelsens ärenden beretts av ett utskott?	24
5.4.3	Delegationsordning och anmälan av delegationsbeslut.	25
5.5	Övrigt.....	25
5.5.1	Uppsikt.....	25
5.5.2	Regional utveckling	26
6	Revisionell bedömning.....	27

1 Bakgrund

Revisorerna granskar årligen, i den omfattning som följer av god revisionsred, all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av årsredovisning och delårsrapport.

Den grundläggande granskningen handlar bland annat om den struktur som nämnderna har för att uppnå en fullgod styrning, uppföljning och kontroll. Revisorerna ska i den grundläggande granskningen bedöma om förutsättningar för tillräcklig intern styrning och kontroll finns, samt om det fungerar i praktiken.

2 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet med granskningen är att översiktligt bedöma om styrelsens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig. Utifrån syftet ska följande revisionsfrågor besvaras:

- Har styrelsen tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?
- Har styrelsen en systematisk uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet? Det ingår även att bedöma måluppfyllelsen.
- Har styrelsen en övergripande process för den interna kontrollen?
- Har styrelsen en ändamålsenlig beslutsprocess?

Uppdraget är primärt avgränsat till att följa styrelsens protokoll med tillhörande handlingar.

Granskningen är i första hand inriktad mot Regionstyrelsens ansvar som nämnd för den egna verksamheten. Regionstyrelsens ledande och samordnande roll som styrelse kommer även att granskas översiktligt liksom uppsikten.

3 Revisionskriterier

De revisionskriterier som kommer att bilda underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar är huvudsakligen följande:

- Kommunallagen¹,
- Styrelsens reglemente²

¹ SFS 2017:725

² Beslutad av Regionfullmäktige 2019-06-20, reviderat 2020-06-17

- Regionplan 2020 - 2022³
- Policyn Samlad ledningsprocess⁴

4 Metod

Granskningen har utförts genom dokumentstudier, primärt protokoll med tillhörande underlag. Granskning av det interna kontrollsystemet har genomförts med stickprov av verifikationer.

Revisionsrapporten har kvalitetssäkrats enligt gällande rutiner, vilket bland annat innebär att ett utkast till rapport har överlämnats för saklighetskontroll till berörda områdesdirektörer samt till regiondirektören.

5 Resultat av granskningen

5.1 Har styrelsen tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styr signaler för verksamheten?

5.1.1 Har styrelsen fastställt ett balanserat styrkort för verksamhetsåret 2020 i enlighet med anvisningarna i regionplan 2020 - 2022?

Regionstyrelsen fastställde ett styrkort vid sitt sammanträde i augusti 2019⁵. Av styrelsens protokoll framgår att styrkortet utgör en konkretisering av de övergripande mål som fastställts genom regionplanen. Vidare att de strategiska områdena samt de önskade resultaten som definieras i regionplan 2020 – 2022 har omsatts genom det balanserade styrkortet i form av mål och mått för 2020. I samband med fastställandet beslutades även att styrkortet skulle kompletteras med könsuppdelad statistik och måldata indikatorer där det är möjligt.

Styrkortet omfattar strategiska områden för att nå Regionens inriktningsmål för de fyra perspektiven (invånare, medarbetare, processer och ekonomi). Regionens inriktningsmål är enligt regionplanen:

- Jämlig fördelning av resurser utifrån behov.
- Medarbetarna är delaktiga och har en bra arbetsmiljö.
- Effektiva och framgångsrika verksamheter.
- En ekonomi i balans över tid.

³ Beslutad av Regionfullmäktige 2019-04-16—17

⁴ Beslutad av Regionfullmäktige 2017-04-27

⁵ Fastställt i Regionstyrelsen 2019-08-29 § 219.

Av styrelsens styrkort framgår att det ingår i regionstyrelsens styrfunktion att regionplanen följs upp och återredovisas till regionfullmäktige, från styrelsen samt respektive nämnd. Den totala bilden av utfall och måluppfyllelse ges i årsredovisningen.

Styrkortet omfattar 13 mål med 16 mått och målnivåer. Samtliga mål och mått följs upp årsvis och 10 mål följs även upp vid delår, två mål (sjukfrånvaro och ekonomi i balans) följs upp löpande i månadsrapporteringen.

För 13 (81 procent) av måtten är nivåerna för 2020 både preciserade och mätbara. Resterande tre (19 procent) anger en målnivå av binär karaktär (ja/nej) som exempelvis, ”pågår enligt plan” eller ”utveckling har skett i enlighet med hållbarhetsplanens målsättningar”.

Jämförelsetal och ingångsvärde saknas för två mått vilka är nya för året.

Inom invånarperspektivet finns ett mål som omfattar ”ökad tillgänglighet och ökat förtroende för Region Västernorrlands verksamheter, tjänster och utbud”. Som mått anges ”kontakt med primärvården samma dag för rådgivning och/eller tidsbokning” samt ”medicinsk bedömning inom tre dagar av läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal”. Måtten avser primärvården.

Kommentar

Styrelsen har fastställt ett balanserat styrkort för verksamhetsåret 2020 i enlighet med anvisningarna i regionplan 2020 - 2022.

Målen i styrelsens styrkort överensstämmer i huvudsak med de mål som fullmäktige angett i Regionplanen.

Beträffande mål och mått inom invånarperspektivet bedömer vi dessa som relevanta utifrån regionplanen samt styrelsens ansvar som beställare av primärvård inom regionen genom *Regelboken Vårdval Primärvård*. Vi bedömer det dock som oklart huruvida styrelsen kan utöva en löpande styrning och därigenom i praktiken påverka måluppfyllelsen. Enligt vår bedömning sker detta främst genom reaktiva åtgärder via årlig uppföljning av primärvårdens uppdrag samt i årliga dialoger med berörda utförare.

Beträffande målet om ökat förtroende för Region Västernorrlands verksamheter, tjänster och utbud är det enligt vår mening oklart/otydligt vilket mått som styrelsen avser använda för uppföljning.

Vi menar att det är viktigt att de mål som styrelsen väljer att följa upp i genom styrkortet också är möjliga för styrelsen att löpande påverka utifrån ett styrningsperspektiv.

Styrelsen bör i största möjliga mån sträva efter att precisera mått och målnivåer i syfte att tydliggöra ambitionsnivåerna. Mål av karaktären ”utveckling fortgår enligt plan” förutsätter vidare att det finns en tydlig plan som möjliggör verifiering av måluppfyllelsen i samtliga steg.

5.1.2 Har styrkort upprättats inom förvaltningarna för 2020?

I granskningen ingår att verifiera om styrkort har upprättats inom förvaltningsorganisationen avseende verksamhetsåret 2020.

Vi har noterat att Regionledningsförvaltningens budgetskrivelse⁶ för 2020 innefattar ett styrkort. Likt styrelsen omfattar styrkortet strategiska områden för att nå Regionens inriktningsmål för de fyra perspektiven.

Regionledningsförvaltningen har, som vi tolkat det, anpassat inriktningsmålen till relevanta mål och mått för sina verksamhetsområden.

Kommentar

Vi bedömer att 2020 års styrkort avseende Regionledningsförvaltningen är utformat så att uppföljning av måluppfyllelse i huvudsak är möjlig.

Huruvida styrkort har upprättats på samtliga organisatoriska nivåer har inte granskats av oss. Av budgetanvisningarna framgår att ”Respektive förvaltning, verksamhet och enhet utarbetar i sin tur mål och mått som utgår från styrelsens och nämndernas styrkort”. Styrelsen bör säkerställa att styrkort upprättas på samtliga organisatoriska nivåer som faller inom ramen för styrelsens ansvar.

5.1.3 Vilka planer och/eller mål har styrelsen beslutat om i övrigt?

I granskningen ingår att notera väsentliga beslut om planer och/eller mål, utöver nämndens styrkort. Vi har noterat följande beslut:

- *Hållbarhetsplan 2020 – 2024, samt upphävande av styrdokumentet jämställdhets- och jämlikhetsplan⁷*

Hösten 2018 fick miljö- och hållbarhetsenheten i uppdrag att koordinera arbetet med att ta fram en hållbarhetsplan som ska gälla 2020 - 2024.

Regionstyrelsen har beslutat föreslå att Regionfullmäktige fastställer ”Hållbarhetsplan 2020 – 2024” samt att Jämställdhets och jämlikhetsplan beslutad i landstingsfullmäktige 24 april 2013, § 38, upphör att gälla 31 mars 2020.

⁶ Dnr: 19RS2753-2

⁷ Regionstyrelsen 2020-02-11 § 4.

- *Handlingsplan 2021 – Regionstyrelsen för genomförandet av Hållbarhetsplan 2020 - 2024*⁸

Regionfullmäktige beslutade i februari 2020 att årliga handlingsplaner för genomförandet av Region Västernorrlands Hållbarhetsplan 2020 – 2024 ska tas fram av styrelse och nämnder.

Regionstyrelsens handlingsplan beskriver övergripande de åtgärder som behöver genomföras 2021 för att målsättningar i Hållbarhetsplanen ska nås till 2024 inom de fyra målområdena. Aktiviteter kopplat till handlingsplanen genomförs i verksamheterna och hanteras i befintlig struktur och rutin för planering och uppföljning. Temaåret för 2021 är hållbar resursanvändning och särskilt fokus kommer att läggas på aktiviteter inom det området.

- *IT-plan 2021*⁹

Regionstyrelsen har beslutat att fastställa IT-plan 2021 samt att delegera till personalpolitiska och allmänna utskottet att besluta om användande av avsatta medel för IT-projekt 2021 under emotsedda kostnadsökningar inom finansförvaltningen.

5.1.4 Vilka enskilda uppdrag till verksamheten har styrelsen beslutat om i övrigt?

I granskningen ingår att notera väsentliga uppdrag till verksamheten. Vi har noterat följande beslut:

- *Översyn av Region Västernorrlands internationella arbete*¹⁰

Under 2019 har politiska beslut fattats kring internationella samarbeten som påverkar innehållet i den nuvarande internationella policyn för Region Västernorrland.

Regionstyrelsen har uppdragit till förvaltningen Regional utveckling att genomföra en översyn av regionens internationella arbete samt att översynen ska ligga som grund för en revidering av regionens internationella policy och internationella handlingsplan.

- *Regional transportplan för Västernorrland 2018-2029: uppföljning 2019, verksamhetsplan för åren 2020-2023, samt frågan om eventuell ändring av transportplanen*¹¹

Regionstyrelsen fastställde i oktober 2018 regional transportplan för Västernorrland 2018-2029 på uppdrag av regionfullmäktige.

⁸ Regionstyrelsen, 2020-09-10 § 204.

⁹ Regionstyrelsen, 2020-12-15 § 303

¹⁰ Regionstyrelsen 2019-06-05 § 200.

¹¹ Regionstyrelsen 2020-04-14, § 80.

Regionstyrelsen har beslutat att uppdra till regiondirektören att ta fram förslag till revidering av regional transportplan 2018-2029.

- *Uppdrag till regiondirektören att låta utreda Livsstilsmedicin Österåsens förutsättningar att bredda sitt befolkningsuppdrag¹²*

Regionens uppdrag att arbeta hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande är en generell inriktning för alla verksamheter. Ansvar för regionens folkhälsoarbete ur ett befolkningsperspektiv ligger idag huvudsakligen på Enheten för folkhälsa inom Regional utveckling. I primärvårdens uppdrag finns angivet att medverka i hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser i enlighet med regionens folkhälsopolicy/policy för jämlik hälsa. Livsstilsmedicin Österåsen har inom primärvården ett riktat uppdrag att erbjuda patienter på remiss fördjupade hälsoutbildningar i internatform. Idag når verksamheten en relativt begränsad andel av befolkningen.

Regionstyrelsen har beslutat att uppdra till Regiondirektören att utreda förutsättningarna för ett utvidgat uppdrag för verksamheten Livsstilsmedicin Österåsen samt att utredningsuppdraget redovisas i form av förstudie till Regionstyrelsen i december 2020.

Kommentar

Enligt vår bedömning ingår Livsstilsmedicin Österåsen i Hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde och vi ställer oss därför frågande till att styrelsen och inte nämnden tagit initiativ till utredningen. Vi vill därmed påpeka att det är av väsentlig betydelse att beslut som rör verksamheten fattas av behörig nämnd eller om så krävs av Regionfullmäktige.

Vi har noterat att Regionstyrelsen vid sitt decembersammanträde beslutat att utredningsuppdraget ska redovisas i form av en förstudie till Regionstyrelsen under första halvåret 2021.

- *Konsultstöd i kostnadsreduceringsarbetet¹³*

Specialistvården har under flera år haft stora budgetöverskridanden. Hälso- och sjukvårdsnämnden har uppdragit till förvaltningsledningen att inkomma med en åtgärdsplan för att långsiktigt återställa underskottet. Förvaltningsledningen har berett ett underlag för kostnadsreduceringar som både innehåller förslag på förändrat arbetssätt och bemanning men också förslag på strukturella förändringar i vårdutbud. I det interna arbetet med underlaget har det framkommit stora svårigheter att i detalj kvalitetssäkra beräkningsunderlag och konkretisera åtgärdsplaner.

¹² Regionstyrelsen, 2020-10-14 § 228

¹³ Regionstyrelsen, 2020-10-14 § 242

Förvaltningen har identifierat ett behov att med externt perspektiv stödja analys- och åtgärdsarbetet. Det finns därför skäl för upphandling av externt konsultstöd. Regionstyrelsen har beslutat att uppdra till regiondirektören att upphandla erforderligt konsultstöd.

Kommentar

Hälso- och sjukvårdsnämnden är ansvarig för ekonomin inom regionens specialistvård. Vi ställer oss frågande till varför styrelsen och inte nämnden har beslutat om upphandling av konsultstödet.

- *Riktlinje för Region Västernorrlands styrmodell¹⁴*

Beslutet att vidareutveckla Region Västernorrlands styrmodell initierades av Regionstyrelsen den 2019-08-29, § 220. Detta utifrån den mer långsiktiga ambitionen om en tydlig, verksamhetsanpassad och tillitsbaserad styrning, i vilken även medborgarna inbjuds till ökad delaktighet, för att bidra till god och likvärdig kvalitet inom Region Västernorrland.

Regionstyrelsen föreslår att Regionfullmäktige beslutar initiera ett revideringsarbete av *Policy för samlad ledningsprocess* utifrån föreslagen *Riktlinje för Region Västernorrlands styrmodell* samt att ge Regionstyrelsen i uppdrag att utarbeta förslag till revidering av *Policy för samlad ledningsprocess*, grundat på föreslagen *Riktlinje för Region Västernorrlands styrmodell*, samt identifiera och stegvis föreslå revidering av övriga styrande dokument som berörs.

Regionstyrelsen beslutar vidare:

- att föreslagen *Riktlinje för Region Västernorrlands styrmodell*, inklusive i föreliggande version föreslagna ändringar och kompletteringar, fastställs med ikraftträdande 2022. Riktlinjen implementeras med utgångspunkt i fullmäktiges reviderade *Policy för samlad ledningsprocess* under år 2022.
- att regiondirektören får i uppdrag att inarbeta föreslagen *Riktlinje för Region Västernorrlands styrmodell* under 2021, utifrån ett planeringsperspektiv inför 2022- 2024.
- att uppföljningen under år 2021 kvarstår enligt tidigare struktur, i och med att regionplan för 2021-2023 samt nämndernas, förvaltningarnas och verksamheternas verksamhetsplaner/balanserade styrkort för 2021 är fastställda sedan tidigare.
- att uppdra till styrelsens budgetberedning att leda arbetet med införlivande av den nya styrmodellen, utifrån den samlade ledningsprocessen och styrmodellens intentioner samt kopplat till den kulturförflyttning som behövs för att införliva de ledande principerna i organisationens ledarskap och styrning.

¹⁴ Regionstyrelsen, 2020-10-29 § 245

- att uppdra till regiondirektör att konkretisera och fastställa rutiner och anvisningar kopplade till styrmodellen.
- att uppdra till regiondirektör att ledande principer i organisationens ledarskap – tillit och kunskap – preciseras och konkretiseras genom arbetet med revidering av regionens Personalpolitiska plattform.

- *Budget 2021 samt ekonomisk plan för 2022-2023 Region Västernorrland*¹⁵
Regionstyrelsen beslutade föreslå att Regionfullmäktige uppdrar till regiondirektören att under 2021 genomlysas Regionledningsförvaltningen med syfte att definiera regionens administrativa processer och förvaltningens samlade servicetjänster, effektivisera de administrativa processerna och servicetjänsterna förvaltningen erbjuder samt visa på behov av förändringar i uppdrag och möjliga besparingar.

5.1.5 Har styrelsen tagit enskilda beslut av väsentlig betydelse som behöver uppmärksammas?

- *Riktlinje för informationssäkerhet*¹⁶
En regiongemensam Riktlinje för informationssäkerhet har tagits fram. Riktlinjen syftar till att ge förutsättningar för att bedriva ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete med stöd av ett ledningssystem för informationssäkerhet (LIS) som baseras på ramverket ISO/IEC 27002 för Region Västernorrland.
- *Inköpsstrategi*¹⁷
Regionstyrelsen har beslutat om en inköpsstrategi vilken bland annat anger ramar för hur regionens inköpsarbete ska utformas för att på bästa sätt uppnå regionens mål, god intern kontroll samt stärka allmänhetens förtroende för regionen. Inköpsstrategin gäller för samtliga enheter och verksamhetsområden i regionen.
- *Riktlinje för Direktupphandling*¹⁸
Beslutad riktlinje syftar bland annat till att säkerställa att Region Västernorrland tillämpar ett strategiskt förhållningssätt för offentlig upphandling, inklusive direktupphandlingar. Riktlinjen ska även säkerställa att regionen tillvaratar konkurrensen vid direktupphandlingar.
- *Kommunikationsstrategi 2020 – 2022*¹⁹
Beslutad kommunikationsstrategi är en regionövergripande riktlinje som gäller samtliga chefer och medarbetare. Kommunikationsstrategin ska vägleda och ge

¹⁵ Regionstyrelsen, 2020-10-29 § 256

¹⁶ Regionstyrelsen, 2020-02-11 § 19

¹⁷ Regionstyrelsen, 2020-03-18 § 28

¹⁸ Regionstyrelsen, 2020-03-18 § 29

¹⁹ Regionstyrelsen, 2020-03-18 § 36

stöd för hur regionen kan nå målen i den tidigare beslutade kommunikationspolitiken.

- *Reviderad Ägarpolicy*²⁰

Med anledning av att Regionstyrelsen avsåg fastställa en ny riktlinje avseende dess uppsiktsplikt föreslogs Regionfullmäktige att revidera ägarpolitiken i den del som avser uppsiktsplikten.

- *Ny riktlinje gällande regionstyrelsens uppsiktsplikt*²¹

I samband med revision av Regionstyrelsen har det framförts att det saknas en fastställd dokumentation som reglerar formerna för hur den förstärkta uppsiktsplikten ska bedrivas eller som säkerställer genomförandet av en tillräckligt omfattande granskning.

- *Riktlinje, organisation av informationssäkerhet*²²

Inom projektet Översyn av ledningssystem för informationssäkerhet har en riktlinje tagits fram för bland annat organisation, roller och ansvar för informationssäkerhet, både på en övergripande regiongemensam nivå och i verksamheterna.

- *Inriktningsbeslut om ändrat ägande i Norrtåg AB samt AB Transitio*²³

Västernorrlands aktier i Norrtåg AB och AB Transitio ägs av Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län.

Regionstyrelsen har beslutat föreslå att Regionfullmäktige beslutar att uppdra till Regionstyrelsen att inleda en process med att flytta ägandet av Västernorrlands aktier i Norrtåg AB från Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län till Region Västernorrland. Vidare att uppdra till Regionstyrelsen att inleda en process med att flytta ägandet av Västernorrlands aktier i AB Transitio från Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län till Region Västernorrland samt att uppdragen ska vara genomförda och återredovisade under 2020 för att träda ikraft senast 1 januari 2021.

Kommentar

Regionfullmäktige har vid sitt sammanträde i juni²⁴ beslutat i enlighet med styrelsens förslag. Regionstyrelsen har dock inte genomfört uppdraget i enlighet med fullmäktiges beslut.

²⁰ Regionstyrelsen, 2020-04-14 § 64

²¹ Regionstyrelsen, 2020-04-14 § 65

²² Regionstyrelsen, 2020-04-14 § 68

²³ Regionstyrelsen, 2020-04-14 § 70

²⁴ Regionfullmäktige, 2020-06-17 § 72

Vid sammanträdet i december²⁵ har styrelsen beslutat att föreslå Regionfullmäktige att uppdraget ska vara genomfört och återredovisat under första halvåret 2021 för att träda ikraft senast 1 januari 2022. Orsak till detta uppges vara att regionens egna resurser för utredning är låsta i andra prioriterade uppdrag.

Vi bedömer att styrelsen brustit i att säkerställa att Regionfullmäktiges uppdrag till styrelsen kunnat genomföras i enlighet med fullmäktiges beslut i juni 2020.

- *Fastställande av Finansiell policy*²⁶

Den finansiella policyn från april 2017 anger ett uppdrag att policyn löpande skall uppdateras med hänsyn till aktuella förhållanden inom regionen samt till utvecklingen på finansiella marknaderna.

- *Reglemente och arbetsordning för regionstyrelsens utskott*²⁷

Regionfullmäktige fastställde den 17 juni 2020 ett förtydligt reglemente för Regionstyrelsen, Hälso- och sjukvårdsnämnden och Nämnden för hållbar utveckling. Styrelse och nämnder beslutar numera om utskott och dess arbetsformer själva. Regionstyrelsen har fastställt reglemente och arbetsordning för Regionstyrelsens fyra utskott.

- *Revidering av riktlinje "Direktupphandling"*²⁸

För att stärka den interna kontrollen har regionstyrelsen kompletterat riktlinjen *Direktupphandling* med uppgifter om att konstverksamheten tillåts genomföra direktupphandlingar på egen hand.

- *Policy; Hantering och tillverkning av medicinsk gas*²⁹

Policyn för medicinsk gas gäller för Region Västernorrlands alla verksamheter och föreslogs att fastställas av Regionfullmäktige.

- *Revidering av Internationell policy - Policy för internationellt arbete och påverkansarbete*³⁰

Regionstyrelsen föreslog att Regionfullmäktige fastställer "Policy för internationellt arbete och påverkansarbete" samt att upphäva tidigare Internationell policy, ursprungligen beslutad av regionfullmäktige den 21 juni 2018.

²⁵ Regionstyrelsen, 2020-12-15 § 313

²⁶ Regionstyrelsen, 2020-06-04 § 132

²⁷ Regionstyrelsen, 2020-08-27 § 186

²⁸ Regionstyrelsen, 2020-09-10 § 202

²⁹ Regionstyrelsen, 2020-09-10 § 203

³⁰ Regionstyrelsen, 2020-10-14 § 239

- *Gemensam upphandling av hyrpersonal*³¹

Samtliga regiondirektörer har tagit ett inriktningsbeslut om gemensam upphandling av hyrpersonal (25 september 2020). Inriktningsbeslutet innebär att förberedande arbete ska starta. För att genomföra gemensam upphandling krävs att minst 15 regioner ingår. Målet med upphandlingen av hyrpersonal är ett ramavtal som ska tillgodose regionernas behov av extern vårdpersonal för längre eller kortare tidsperioder.

Regionstyrelsen har beslutat att Region Västernorrland ska delta i en gemensam upphandling av hyrpersonal tillsammans med övriga regioner i Sverige.

- *Ägaranvisning och anslag gällande Almi Företagspartner Mitt AB 2021*³²

Ägarna tydliggör i en årlig ägaranvisning sina gemensamma intentioner avseende inriktningen av bolagets verksamhet utöver förutsättningarna i gällande bolagsordning och samverkansavtal. De nya ägaranvisningarna ska godkännas av respektive ägare och fastställas på bolagsstämman. Förslaget på ny ägaranvisning innehåller mindre justeringar från de nu gällande ägaranvisningarna.

- *Riktlinjer för Regionarkivet*³³

Regionens arkivreglemente anger att Regionstyrelsen är arkivmyndighet och huvudman för regionarkivet. Regionstyrelsen har beslutat om riktlinjer som specificerar regionarkivets uppdrag enligt arkivreglementet.

Övrigt

Staten och SKR har under 2020 träffat ett flertal överenskommelser och tilläggsöverenskommelser beträffande olika nationella satsningar inom hälso- och sjukvården. Överenskommelserna har inneburit att Regionstyrelsen likt tidigare år beslutat om en fördelning av medel till regionens hälso- och sjukvård inom de prioriterade områdena som utgör de nationella satsningarna.

I övrigt har vi noterat att Regionstyrelsen vid ett flertal tillfällen under året har fattat beslut i fråga om företagsstöd i egenskap av regionalt utvecklingsansvarig aktör i Västernorrland för främjande av regionala tillväxtåtgärder, det s.k. 1:1-anslaget.

³¹ Regionstyrelsen, 2020-12-15 § 292

³² Regionstyrelsen, 2020-12-15 § 295

³³ Regionstyrelsen, 2020-12-15 § 304

5.2 Har styrelsen en systematisk uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?

5.2.1 Uppfyller rapporteringen styrelsens krav?

Information och beslut om tidsplan för månadsrapportering har hanterats och beslutats av styrelsen 2020-02-11, § 6. Av protokoll framgår att månadsrapporten ska beskriva hur arbetet fortskrider i relation till politiska mål. Utgångspunkten för rapporten är regionplanen samt övriga styrande dokument. Förutom månatlig rapportering till styrelse och nämnder upprättas en förstärkt månadsrapport efter april, en delårsrapport efter augusti och en verksamhetsberättelse när året är slut.

Månadsrapporten rapporteras skriftligen enligt angivna rapporteringsdatum till Regionstyrelsen samt redovisas muntligt då styrelsen har planerade möten i anslutning till angivna rapporteringsdatum.

Utöver ovanstående krav på rapportering har vi noterat att styrelsens system för rapportering under 2020 huvudsakligen bestått av:

- uppföljning av styrelsens tidigare beslut och uppdrag till Regiondirektören enligt uppföljningsbilaga,
- rapportering från inbjudna,
- delegationsbeslut,
- delgivningar,

I övrigt har vi noterat informationsärenden och skriftliga rapporter i enskilda frågor och ärenden, till exempel:

- återrapporering av villkorsbeslut 2019 till näringsdepartementet,
- kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse 2019,
- återrapporering av insatser utifrån fördelning av riktade statliga medel inom ett flertal områden,
- uppföljning regional transportplan 2018 - 2029,
- delredovisning av uppdraget *Vidareutveckling av Region Västernorrlands styrmodell*.

Styrelsens och regionledningsförvaltningens verksamhetsberättelser omfattar uppföljning av måluppfyllelse utifrån både Regionstyrelsens och förvaltningens styrkort. Uppföljningen är dock inte komplett, d.v.s. omfattar inte samtliga mål.

Vi har exempelvis noterat att:

- Regionstyrelsens mål inom invånarperspektivet om andel genomförda åtgärder i Nationell transportplan 2018 – 2029 bedöms som på väg att nås. Det saknas dock kvantifierbara data över genomförda åtgärder.

- Inom medarbetarperspektivet saknas uppföljning av Regionledningsförvaltningens mål; strategiskt arbete med kompetensförsörjning för en stabil och varaktig bemanning med egna medarbetare. Vidare saknas uppföljning av Målet; hållbart ledarskap.
- Inom processperspektivet saknas utfall för Regionledningsförvaltningens mål; forskning som bidrar till att utveckla verksamheten.

I Regionledningsförvaltningens verksamhetsberättelse redovisas målen i perspektiven invånare, medarbetare och process som nära att uppnås. Inom ekonomiperspektivet redovisas målet som uppnått. Vid delårsrapporteringen redovisades måluppfyllelsen nära att uppnås för samtliga perspektiv.

Regionstyrelsen redovisar målen i samtliga perspektiv som nära att nås.

Vi noterar att det både i styrelsens och regionledningsförvaltningens styrkort finns två mål inom ekonomiperspektivet; *En ekonomi i balans* samt *Hållbara affärer*. Av förvaltningens verksamhetsberättelse framgår att målet om *En ekonomi i balans* har uppnåtts med anledning av överskottet om 135 mnkr. Däremot redovisas att målet om *Hållbara affärer* inte är uppnått med anledning av att målnivå för 2020 ej nås. Förvaltningen redovisar emellertid målet inom ekonomiperspektivet som uppnått i sin helhet.

Kommentar

Regionstyrelsen har genom löpande månadsrapportering, delårsrapportering och verksamhetsberättelse (helår) fått information om hur arbetet fortskrider samt resultatet beträffande de mål och mått som styrelsen fastställt i sitt styrkort.

Vi bedömer att de regiongemensamma återrapporteringskraven i huvudsak efterlevs. Däremot bedömer vi att återrapporteringen av de verksamhetsmässiga och ekonomiska målen har brister eftersom återrapporteringen inte omfattar Regionstyrelsens samtliga mål. Vidare har förvaltningen redovisat att målen inom ekonomiperspektivet uppnås i sin helhet. Vår bedömning är att målen inte kan anses som uppnådda eftersom ett av två mål inte uppnås.

5.2.2 Har styrelsen beslutat om åtgärder med anledning av eventuella avvikelser i det redovisade ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet?

Styrelsens verksamheter redovisar för år 2020 ett positivt resultat på +135 mnkr. Resultatet avser i sin helhet Regionledningsförvaltningen. Av förvaltningens verksamhetsberättelse framgår att statsbidragsintäkter jämfört med budget av statliga medel uppgår till 67 mnkr och ingår i förvaltningens resultat. Av dessa 67 mnkr uppgår statsbidrag för provtagning av Covid-19 med 53 mnkr. Årets resultat exklusive vårdval är + 111 mnkr vilket innebär att vårdvalets resultat uppgår till nära + 24 mnkr.

Av verksamhetsberättelsen framgår att Inköp och upphandling, som ett led i arbetet med ökad avtalstrohet, har utarbetat ett antal styrdokument på regionövergripande nivå. Målsättningen uppges vara att skapa effektivare flöden och processer kopplat till inköp samt att tydliggöra regionens principer och inriktning vid inköp.

Kommentar

Styrelsens verksamheter redovisar för år 2020 ett positivt resultat på +135 mnkr varför behov av åtgärder avseende det ekonomiska resultatet inte har funnits. Överskottet förklaras till viss del av statsbidrag med anledning av Covid-19.

Vi ser positivt på att Regionledningsförvaltningen utarbetat styrdokument inom inköp- och upphandlingsområdet.

5.2.3 Har styrelsen säkerställt att åtgärder vidtas med anledning av de granskningar som Regionens revisorer genomfört under föregående revisionsår?

Under revisionsåret 2019 genomfördes åtta fördjupade granskningar (granskning av delår- och årsbokslut exkluderat) samt grundläggande granskning som berörde Regionstyrelsen. Rapporterna finns tillgängliga på regionens webbplats tillsammans med revisorernas skrivelser och styrelsens svar.

- *Fastighetsförvaltning*³⁴
Styrelsen behandlade revisionsrapporten 2019-09-10 och lämnade ett svar till revisorerna. Av svaret framgår att rekommenderade förbättringsområden i form av riktlinje för planerat fastighetsunderhåll fastställts samt att vidareutveckling av riskbedömningar och samordning av underhållsåtgärder kommer att ske. Vi uppfattar att rekommendationerna därmed har hör-sammats.
- *Köp av vårdtjänster från privata utförare*³⁵
Styrelsen behandlade revisionsrapporten 2019-12-17 och lämnade ett svar till revisorerna. Styrelsen delade revisionens rekommendation om att fastställa riktlinjer för direktupphandling vilket styrelsen fastställt 2020-03-18. Styrelsen uppdrog till regiondirektören att revidera reglementet avseende möjligheten att delegera beslutanderätten till berörda befattningssinnehavare, vilket är genomfört. Vi uppfattar att rekommendationerna därmed har hör-sammats.

³⁴ 2019-06-17, 19REV36

³⁵ 2019-10-17, 19REV43

- *Regionens försäkringsskydd*³⁶
Styrelsen behandlade revisionsrapporten 2019-12-17 och svarade att de delade revisorernas bedömning vad gäller avsaknaden av fastställda styrdokument i form av policy och riktlinjer avseende försäkringsskyddet och att det övergripande arbetet med riskbedömningar kan utvecklas. Ett arbete kommer att genomföras för att tillskapa en process och utveckla rutiner inom området.

Vi har inte någon information om statusen på ovan nämnda arbete och vi har heller inte noterat att några styrdokument inom området utarbetats. Enligt uppföljningsbilagan skulle uppdraget återredovisas till styrelsen i juni 2020, vilket inte gjordes.

Av uppföljningsbilagan som presenterades i december 2020 framgår att uppdragets status är pågående och att uppdraget planeras att presenteras för Regionstyrelsen under första kvartalet 2021.

- *Vårdvalsersättningar*³⁷
Styrelsen behandlade revisionsrapporten 2020-02-11 och lämnade ett svar till revisorerna av vilket det bl.a. framgår att Regionstyrelsen avser att utveckla Regelbokens beredningsprocess avseende vårdvalsersättningar. Vi uppfattar att rekommendationerna därmed har hörtsammats.
- *Kunskapsstyrning i primärvården*³⁸
Styrelsen behandlade revisionsrapporten 2020-03-18 och beskrev i ett antal punkter hur styrelsen ska säkerställa att den sammanhållna strukturen för kunskapsstyrning i primärvården ska få avsedd effekt.

Styrelsen beslutade att Vårdvalsutskottet även fortsättningsvis ska hålla sig informerade om ärendets utveckling och säkerställa att kunskapsstyrningsfrågan beskrivs och kravställs i Vårdval Primärvård regelbok. Några specifika uppdrag för genomförande i övrigt gavs inte.

- *Informationssäkerhet*³⁹
Styrelsen behandlade revisionsrapporten 2020-03-18 och framförde bl.a. att flera av revisorernas rekommendationer redan var under hantering inom ramen för pågående informationssäkerhetsprojekt. Vidare framkom att en informationssäkerhetsgrupp ska utses och att ett ledningssystem för in-

³⁶ 2019-10-17, 19REV37

³⁷ 2019-11-15, 19REV34

³⁸ 2019-12-13, 19REV49

³⁹ 2019-12-13, 19REV35

formationssäkerhet ska utarbetas. Inom ramen för informationssäkerhetsprojektet utarbetas även erforderliga styrdokument. Vår bedömning är att revisionens rekommendationer har hörtsammats och åtgärder vidtagits.

- *Utbetalningsprocessen*⁴⁰
Regionstyrelsen behandlade revisionsrapporten 2020-06-04 och beslutade att uppdra till regiondirektören att för utbetalningsprocessen se över riskanalys, uppföljning av om rutinerna efterlevs, behörighetstilldelning samt möjligheten att utöka kontroller för återbetalningar och krediteringar.

Av uppföljningsbilagan framgår att arbetet är i ett planeringsskede och att visst samband finns till upprättande av nya rutiner vid nytt bankavtal, som blivit uppskjutet p.g.a. covid-19, till att gälla fr.o.m. 1 november.

- *Ekonomistyrning Hälso- och sjukvårdsnämnden*⁴¹
Revisorerna rekommenderade Regionstyrelsen att utarbeta ett förslag till Regionfullmäktige avseende regelverk för balansering av resultat, såvida en modell bedöms som ändamålsenlig. Styrelsen behandlade revisionsrapporten 2020-08-27 och svarade bl.a. att det är svårt att sätta upp tydliga regler som kan tillämpas lika över tid. Styrelsen kommer att ta initiativ till översyn att förtydliga principerna något.

Styrelsen uppdrog till regiondirektören, att under år 2020, utreda möjligheterna att förtydliga principerna för balansering av resultat.

I uppföljningsbilagan återfinns inte uppdraget och vi har ingen information om dess status.

- *Grundläggande granskning av Regionstyrelsen 2019*⁴²
Regionstyrelsen har 2020-08-27 avgett svar. Styrelsen instämmer i stort i revisorernas synpunkter och rekommendationer. Exempel som styrelsen lyfter fram i sitt svar är:
 - kopplingen i styrkortet mellan ambitionsnivå, utfall och målbedömning kan tydliggöras,
 - rapportering och gränsdragning mellan Nämnden för hållbar utveckling och Styrelsens ansvarsområden kan tydliggöras,
 - en dokumenthanteringsplan kommer tas fram, vilket styrelsen uppger kommer att ske under 2020 inom ramen för projektet ”Översyn av ledningssystem för informationssäkerhet”,

⁴⁰ 2020-03-04, 19REV64

⁴¹ 2020-04-01, 19REV72

⁴² 2020-04-16, 19REV54

- riktlinje ”Regionens uppsiktsplikt” togs fram 14 april 2020 och en reviderad ägarpolicy fastställdes av Regionfullmäktige 17 juni. Arbetet pågår att utifrån dessa regelverk ta fram en tydlig rutin för hanteringen av den förstärkta uppsiktsplikten.

Vår bedömning är att revisionens rekommendationer har hörsammats och att åtgärder i huvudsak har vidtagits.

Kommentar

Vi bedömer att styrelsen i huvudsak har initierat och även följt upp åtgärder med anledning av de granskningar som Regionens revisorer genomförde under revisionsåret 2019.

Vi bedömer även att styrelsens rutiner för löpande uppföljning av beslut om uppdrag till regiondirektören bör ge styrelsen goda förutsättningar för uppföljning och kontroll. Samtidigt noteras att det finns uppdrag där statusen redovisas som ”pågående” och det är oklart när i tiden uppdragen kommer slutföras och återrapporterats.

5.3 Har styrelsen en övergripande process för den interna kontrollen?

5.3.1 Har styrelsen beslutat om en plan för uppföljning av den interna kontrollen utifrån en bedömning av risk och väsentlighet?

Styrelsen har 2019-12-17, § 347, beslutat om en internkontrollplan avseende 2020. Till beslutet bifogas två riskanalyser avseende Regionledningsförvaltningen och förvaltningen Regional utveckling.

Av beslutet framgår att i samband med budgetprocessen har förvaltningarna genomfört riskanalyser som rapporterats in med budgetskrivelsen. Underlag för internkontrollplan och kontrollaktiviteter har även varit en sammanställning av tidigare revisionsrapporter samt 2019 års internkontrollplan med tillhörande rapportering. Dialog har hållits med respektive utskott för en ökad delaktighet där information har presenterats kring planerat fortsatt arbete för att förbättra processen för riskhantering och intern styrning och kontroll.

Enligt styrelsens plan för uppföljning av den interna kontrollen ska förvaltningen återrapportera resultatet i samband med delårsrapporteringen och verksamhetsberättelsen samt vid den förstärkta månadsrapporten i april.

Av beslutad kontrollplan framgår dels att förvaltningen ska identifiera egna viktiga riskområden vilka ska bedömas och värderas utifrån åtgärdsbehov m.m.

Kontrollplanen består även av följande specifika områden:

- Kundfordringar och krediteringar
- Bisysslor
- Leverantörsfakturor köpt vård
- GDPR
- Vårdval, utbetalningar

Upprättade riskanalyser innefattar en bedömning av respektive risk utifrån dess sannolikhet och konsekvens, vilket överensstämmer med den mall som finns för ändamålet.

Revisorerna har 2021-03-31 behandlat en fördjupad granskning av den interna kontrollen, *Intern kontroll – en uppföljande granskning*⁴³. Syftet med granskningen är att bedöma om Regionstyrelsen, Hälso- och sjukvårdsnämnden samt Nämnden för hållbar utveckling har vidtagit ändamålsenliga åtgärder med utgångspunkt från 2018 års granskning, ”Processen för intern kontroll”.

Resultatet av granskningen visar att vissa åtgärder av betydelse har vidtagits sedan föregående granskning framförallt genom de mallar och anvisningar som tagits fram. Åtgärderna har dock inte varit tillräckliga och det kvarstår utvecklingsområden, exempelvis riskanalys och riskhantering samt uppföljning och rapportering av den interna kontrollen.

Med anledning av den fördjupade granskningen berörs inte styrelsens övergripande process för den interna kontrollen närmare här.

Kommentar

Regionstyrelsen har beslutat om en plan för uppföljning av den interna kontrollen. Styrelsen har erhållit riskanalyser för 2020 i samband med förvaltningarnas budgetskrivelser. Vad gäller de riskområden som Regional utveckling identifierat, och som främst hör till styrelsens verksamhetsområden, bedömer vi det likt föregående år som otydligt beträffande ansvarsfördelning kring uppföljning av den interna kontrollen.

I övrigt hänvisar vi till ovan nämnda fördjupade granskning av styrelsens interna kontroll.

⁴³ Diarienummer: 20REV68.

5.3.2 Har resultatet av den interna kontrollen redovisats till styrelsen i enlighet med styrelsen beslut?

I samband med delårsrapportering och verksamhetsberättelse har Regionledningsförvaltningen rapporterat resultatet av genomförda kontrollaktiviteter. Vidare har förvaltningen återrapporterat de aktiviteter som genomförts eller är planerade att genomföras vid den förstärkta månadsrapporten i april.

Sammantaget är Regionledningsförvaltningens bedömning att nödvändiga åtgärder har vidtagits för att uppnå en tillräcklig intern kontroll. Detta utifrån en rimlig grad av säkerhet inom förvaltningens samlade verksamhet. Förvaltningen uppger att resultatet föranleder inga ytterligare åtgärder utöver ett ständigt pågående ordinarie arbete med att utveckla och säkerställa bra rutiner och processer.

Kommentar

Vår bedömning är att uppföljning av den interna kontrollen i huvudsak har skett utifrån givna anvisningar. I övrigt hänvisar vi till den fördjupande granskningen som anges i avsnitt 5.3.1.

5.3.3 Verifiering av den interna kontrollen

I granskningen ingår att verifiera den interna kontrollen avseende dokumenthantering samt gåvor till anställda.

Dokumenthantering

Styrelsen ska enligt arkivreglementet⁴⁴ upprätta en dokumenthanteringsplan som fortlöpande kompletteras. Dokumenthanteringsplanen ska redovisa de typer av handlingar som förekommer i myndighetens verksamhet. Den ska innehålla uppgift om handlingens funktion, samband med andra handlingstyper (processuella samband), tidpunkt för gallring enligt gällande gallringsföreskrifter, tidpunkter för avställning och arkivering samt lagringsmedium.

Vi har inte funnit att styrelsen har fastställt en dokumenthanteringsplan vilket vi även har påpekat vid tidigare granskningar.

Av styrelsens svar på revisionsrapport *Grundläggande granskning Regionstyrelsen 2019* framgår att en dokumenthanteringsplan kommer tas fram, vilket styrelsen uppger kommer att ske under 2020 inom ramen för projektet ”Översyn av ledningssystem för informationssäkerhet”. Frågan har tagits upp i revisorernas dialogunderlag⁴⁵ med styrelsen i oktober 2020. Styrelsen beskriver i sitt svar⁴⁶ en rad

⁴⁴ Styrdokumentsnummer 371683

⁴⁵ Diarienummer: 20REV64

⁴⁶ Diarienummer: 20RS10487, avsnitt 4.

omständigheter som medfört en fördröjning av upprättandet av en dokumenthanteringsplan.

Gåvor till anställda

I granskningen ingår att verifiera den interna kontrollen genom 25 st. stickprov av verifikationer avseende konto 46900 uppvaktning och presenter. Urvalet av transaktioner består av kostnadsställen som sorterar under Regionledningsförvaltningen.

Resultatet av vår stickprovsgranskning visar att endast 6 av de granskade verifikationerna är utan anmärkning utifrån regionens riktlinjer inom området. Exempel på brister/avvikelser:

- Syfte anges ej
- Syfte avviker från bestämmelser i riktlinjer
- Mottagare anges ej
- Mottagare avviker från bestämmelser i riktlinjer
- Gåva avviker från bestämmelse i riktlinjer (exempelvis presentkort, ost m.m.)

Kommentar

Vi rekommenderar att styrelsen upprättar en dokumenthanteringsplan i enlighet med arkivreglementet.

Den interna kontrollen avseende fakturahanteringen kopplat till våra stickprov bedömer vi som bristfällig. Vi rekommenderar att styrelsen stärker den interna kontrollen inom området och säkerställer god kunskap om gällande regelverk i syfte att förebygga avvikelser.

5.4 Har styrelsen en ändamålsenlig beslutsprocess?

5.4.1 Är beslutsprocessen dokumenterad?

Regiondirektören har fastställt en regiongemensam rutin avseende ärendehantering. ⁴⁷ Rutinen berör processen fram till utskottens beredning av ärendena.

Styrelsens och nämndernas gemensamma reglemente angav tidigare att de ärenden som ska avgöras av nämnden/styrelsen ska beredas av utskottet om beredning behövs. Vidare framgick att när ärendet beretts ska utskottet lägga fram förslag till beslut.

⁴⁷ Styrdokumentsnummer 450465

Reglementet genomgick en större omarbetning under våren 2020 och ett nytt reglemente fastställdes av fullmäktige i juni 2020. Enligt det nya reglementet inrättar styrelsen och nämnderna de utskott och beredningar som behövs samt beslutar om reglementen för dessa.

Regionstyrelsen har i augusti 2020 fastställt reglementen/arbetsordningar för sina fyra utskott. Av arbetsordningarna framgår den huvudsakliga uppgiftsfördelningen mellan utskotten avseende beredning av ärenden.

Enligt utskottens arbetsordningar ska skriftlig kallelse tillställas utskottets ledamöter, ersättare och regiondirektör senast tre dagar innan utskottets sammanträde.

Med kallelse ska följa en preliminär föredragningslista över de ärenden som avses bli behandlade vid sammanträdet. Övriga handlingar som hör till ärendena ska hållas tillgängliga.

Vad vi noterat berör inte reglementet/arbetsordning styrelsens eller utskottens beslutsprocess närmare.

Kommentar

Av utskottens arbetsordningar framgår den huvudsakliga uppgiftsfördelningen mellan styrelsens utskott. Vi bedömer därmed att styrelsens beslutsprocess är dokumenterad på en övergripande nivå. I avsaknad av en närmare reglering är det ytterst en fråga för ordföranden att bedöma vilka ärenden som ska tas upp på dagordningen i utskotten och styrelsen.

Vi bedömer att det är en relativt begränsad tid (tre dagar) innan sammanträde som ledamöterna i arbetsutskotten senast ska ha tillgång till handlingarna. Vi vill betona vikten av att utskotten ges skäligena förutsättningar för sin beredning.

5.4.2 Har styrelsens ärenden beretts av ett utskott?

Av protokoll framgår att styrelsens ärenden under 2020 i huvudsak har beretts av något av utskotten. Vi har dock noterat att det förekommit ett fåtal ärenden som har överlämnats från utskott till styrelsen utan förslag till beslut. Vidare att ärenden beslutas av styrelsen utan föregående beredning av utskott exempelvis, regionledningsförvaltningens och regiondirektörens månadsrapporter, uppsiktsplikt för Hälso- och sjukvårdsnämnden, avgiftsfri vaccination Covid-19 samt beslut att framskjuta återredovisning eller genomförande av tidigare givna uppdrag.

Kommentar

Vi bedömer att styrelsens ärenden i huvudsak har beretts av ett utskott med undantag för ett fåtal ärenden. Ytterst är det upp till styrelsen att avgöra om det är tillfredsställande. Avsikten är dock att utskotten ska bereda ärenden till styrelsen och avlämna förslag till beslut.

5.4.3 Delegationsordning och anmälan av delegationsbeslut.

Revisorerna har 2020-10-15 behandlat en fördjupad granskning – *Delegering av nämndernas beslutande rätt*. Granskningen visar att anmälan av delegationsbeslut inte fungerar annat än till viss del.

Enligt styrelsens delegationsordning ska delegationsbeslut avseende 27 ärendetyper anmälas. Vid styrelsens februarimöte anmäldes delegationsbeslut som tagits under 2019. Vid mötet i maj anmäldes tilldelningsbeslut i upphandlingsärenden som tagits under mars 2020. Upphandlingsverksamheten har sammanställt tilldelningsbesluten månadsvis under första halvåret 2020. Åtgärder har därmed vidtagits i enlighet med revisorernas rekommendationer 2019. Vi har i övrigt noterat delegationsbeslut inom nio ärendetyper under första halvåret 2020. Dessa har inte sammanställts och anmälts till styrelsen. Övriga ärendetyper är enligt uppgift sällan förekommande.

En övrig iakttagelse är att styrelsen under år 2020 har delegerat rätten att utse attestanter till förvaltningschef. Vi har dock noterat att även områdesdirektörer har utsett attestanter vilket varit i strid med styrelsens delegationsordning. I februari 2021 har delegationsordningen på nytt reviderats och anger numera att rätten att utse attestanter får vidaredelegeras.

Kommentar

Med anledning av den fördjupade granskningen berörs inte styrelsens delegering närmare här. Vi vill dock påpeka vikten av fungerande rutiner för anmälan av delegationsbeslut samt följsamhet till gällande delegationsordning.

5.5 Övrigt

5.5.1 Uppsikt

Revisorerna har 2021-03-31 behandlat en fördjupad granskning av ägarstyrning och uppsikt. Resultatet visar bland annat att regionstyrelsen upprättat riktlinjer med information om vilka underlag som styrelsen behöver för att fullgöra sin uppsikt. Styrelsens tillämpade uppsikt bedöms i stort tillräcklig med avseende på kommunallagens bestämmelser. Det kan dock inte bekräftas att uppsikten omfattar alla juridiska personer som styrelsen enligt kommunallagen ska ha uppsikt över. Vidare bör styrelsens årliga beslut om bolagen bedrivit verksamheten inom det kommunala ändamålet och befogenheterna (förstärkt uppsiktsplikt) avhandlas tidigare på året.

Kommentar

Med anledning av den fördjupade granskningen berörs inte styrelsens uppsikt närmare här. Vi har emellertid noterat att styrelsen följt den ekonomiska utvecklingen inom Hälso- och sjukvårdsnämnden och därtill påtalat och uppmanat nämnden att vidta åtgärder för en ekonomi i balans.

Den fördjupade granskningen berör även regionens ägarstyrning. Vi vill även hänvisa till de iakttagelser och rekommendationer i rapporten som rör denna del.

5.5.2 Regional utveckling

Regionstyrelsen ansvarar, förutom det som faller inom ramen för Regionledningsförvaltningen, även för vissa uppgifter som avser Regional utveckling. Den förvaltning som hanterar dessa frågor är organiserad inom Nämnden för hållbar utveckling och ingår därmed även i nämndens budget. Revisorerna har i tidigare granskningar och dialoger påtalat att det finns risk för otydligheter vad gäller ansvarsfördelning och befogenheter mellan Regionstyrelsen och Nämnden för hållbar utveckling. Att styrelsen beslutar om uppdrag och åtgärder som direkt påverkar en annan nämnds budget är enligt vår uppfattning heller inte ändamålsenligt.

I svar på dialogunderlag⁴⁸ har styrelsen angett följande till Regionens revisorer:

- Ansvarsfördelningen mellan styrelse och nämnder kan och behöver konkretiseras för att bidra till att åstadkomma ambitioner enligt det regionala utvecklingsuppdraget samt den för flyttning som ska åstadkommas för en god, jämlik och nära vård.
- En otydlighet finns i nuvarande ansvarsfördelning. Inför ny mandatperiod kommer det behövas en utvärdering och ett förslag på en ny förtroendemannorganisation utifrån ett brett och samordnat perspektiv, ett uppdrag som bör gå till regiondirektör. Utredningen bör genomföras av en grupp med bred kompetens inför politiskt ställningstagande.
- Förtroendemannorganisationen såsom linjeorganisationen behöver skapa förutsättningar för ett smidigt och effektivt arbete utifrån politiska ambitioner.

Kommentar

Vi ser likt tidigare en risk gällande styrelsens förutsättningar att dels säkerställa en tillräcklig intern kontroll, dels säkerställa att verksamheten i övrigt bedrivs på ett tillfredsställande sätt, genom en förvaltning som är organiserad under annan nämnd. Vidare menar vi att det är en grundläggande förutsättning för ansvarig nämnd att och ha kontroll över över tilldelad budget.

Vår rekommendation kvarstår därför, dvs att styrelsen tar initiativ till att utreda hur budget, organisation, ansvar och befogenheter kan tydliggöras och göras mer ändamålsenlig inom ovan nämnda område.

⁴⁸ Dnr: 20REV64

6 Revisionell bedömning

Har styrelsen tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?

Styrelsen har fastställt ett balanserat styrkort för verksamhetsåret 2020 i enlighet med anvisningarna i regionplan 2020 - 2022.

Målen i styrkortet överensstämmer till övervägande del med de mål som fullmäktige angett i Regionplanen. Mål och mått i styrkortet bedöms i huvudsak vara mätbara. Vi bedömer dock att det finns målformuleringar där det är oklart i vilken mån styrelsen kan påverka och styra mot målen.

Vi bedömer att 2020 års styrkort avseende Regionledningsförvaltningen är utformade så att uppföljning av måluppfyllelse i huvudsak är möjlig.

Har styrelsen beslutat om uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?

Vi bedömer att de regiongemensamma återrapporteringskraven i huvudsak efterlevs. Däremot bedömer vi att återrapporteringen av de verksamhetsmässiga och ekonomiska målen har brister eftersom återrapporteringen inte omfattar samtliga mål samt att förvaltningen har redovisat att målen inom ekonomiperspektivet uppnås i sin helhet. Vår bedömning är att målen inte kan anses som uppnådda eftersom ett av två mål inte uppnås.

Styrelsen bör därför se över hur en mer fullständig återrapportering kan tillgodoses.

Vi bedömer att styrelsen i huvudsak har initierat och även följt upp åtgärder med anledning av de granskningar som Regionens revisorer genomförde under 2019. Styrelsen bör dock i större utsträckning precisera och ange en tidsram för när uppdragen ska vara genomförda och återrapporterade (eventuellt även ange tidpunkt för delrapportering).

Har styrelsen en övergripande process för den interna kontrollen?

Regionstyrelsen har beslutat om en plan för uppföljning av den interna kontrollen. Styrelsen har erhållit riskanalyser för 2020 i samband med förvaltningarnas budgetskrivelser. Vad gäller de riskområden som Regional utveckling identifierat, och som främst hör till styrelsens verksamhetsområden, bedömer vi det likt föregående år som otydligt beträffande ansvarsfördelning kring uppföljning av den interna kontrollen.

Vår bedömning är att uppföljning av den interna kontrollen i huvudsak har skett utifrån givna anvisningar samt de delar som ingår i styrelsens internkontrollplan. Den interna kontrollen avseende fakturahanteringen som kopplar till våra stickprov bedömer vi som bristfällig.

Vår fördjupade granskning avseende internkontrollprocessen visar bland annat att det kvarstår utvecklingsområden, exempelvis inom riskanalys och riskhantering samt uppföljning och rapportering av den interna kontrollen.

Har styrelsen en ändamålsenlig beslutsprocess?

Vi bedömer att styrelsen i huvudsak har en ändamålsenlig beslutsprocess.

Vi vill dock påpeka vikten av fungerande rutiner för anmälan av delegationsbeslut samt följsamhet till gällande delegationsordning.

Övrigt

- Vi rekommenderar likt tidigare år att styrelsen upprättar en dokumenthanteringsplan i enlighet med arkivreglementet.
- Vi rekommenderar att styrelsen utreder hur organisation, ansvar och befogenheter kan tydliggöras och göras mer ändamålsenlig inom ramen för styrelsens ansvarsområde, regional utveckling.

Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning, utifrån genomförd översiktlig granskning, är att Regionstyrelsens styrning, uppföljning och kontroll av den egna verksamheten i huvudsak varit tillräcklig. Processen för den interna kontrollen och uppföljning av måluppfyllelse bedömer vi kan utvecklas.

Härnösand 2021-04-16

Peter Lindholm
Revisor